

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА НІМЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

підготовки	магістра
спеціальності	В11 Філологія
освітньо-професійної програми	Мова і література (німецька). Переклад

Луцьк – 2025

Силабус вибіркового освітнього компонента «Міжкультурна комунікація» підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальності В11 Філологія, за освітньо-професійною програмою «Мова і література (німецька). Переклад».

Розробник: Рись Л. Ф., доцент кафедри німецької філології, кандидат філологічних наук, доцент.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

проф. Наталія ЛИСЕЦЬКА

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
німецької філології
протокол № 1 від 27.08.2025 р.**

Завідувач кафедри:

доц. Людмила ПАСИК

1. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки В11 Філологія Мова і література (німецька). Переклад Магістр	Вибірковий освітній компонент
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1-ий
		Семестр 1-ий
		Лекції 12 год.
		Практичні (семінарські) 12 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота 88 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		<i>німецька</i>

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Рись Лариса Федорівна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри німецької філології
Контактна інформація	м.т. 050 7217876
	rys.larysa@vnu.edu.ua , larysa_rys@yahoo.de
Сторінка курсу в Moodle:	http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=779
Дні занять	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Міжкультурна комунікація – це наука, яка вивчає особливості вербального та невербального спілкування людей, що належать до різних національних та лінгвокультурних спільнот. Оскільки курс призначений для студентів-германістів, **предметом** вивчення є специфіка обміну інформацією між представниками німецькомовних лінгвокультур, прийняті в цих національних спільнотах мовні стереотипи і норми поведінки, певні «культурні сценарії» різних дій, усталені моделі сприйняття та оцінювання предметів і явищ, соціально унормовані звички, традиції, ритуали, дозволи, заборони тощо.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета курсу – підготувати здобувачів освіти до ефективних контактів на рівні повсякденного міжособистісного спілкування із представниками німецькомовних лінгвокультур.

Основні завдання курсу:

- ознайомити здобувачів освіти з історією виникнення та теоретичними засадами міжкультурної комунікації;
- розвинути культурну сприйнятливість, здатність до правильної інтерпретації різноманітних видів комунікативної поведінки;
- формувати вміння і навички застосовувати на практиці отримані знання в конкретній ситуації міжкультурного контакту;
- досягати інтеркультурної та транскультурної свідомості.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, метод кейсів, критичних інцидентів.

4. Результати навчання (компетентності).

У процесі вивчення ВК «Міжкультурна комунікація» здобувачі повинні оволодіти такими загальними (ЗК) та фаховими компетентностями (ФК), як:

ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Семін.	Сам. роб.	Конс .	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Interkulturelle Kommunikation als Spezialfall sozialer Kommunikation						
Thema 1. Interkulturelle Kommunikation als Wissenschaft und Lehrfach.		2	2	15	1	ДС 10 балів
Thema 2. Kultur und ihre Rolle in der Kommunikation. Kulturstandards und Kulturdimensionen		2	2	15	2	ДС,ТР, РК 10 балів
Разом за модулем 1	41	4	4	30	3	20
Змістовий модуль 2. Kulturelle Differenzen						
Thema 3. Das Eigene und das Fremde in der interkulturellen Kommunikation. Aufenthalt in einer fremden Kultur. Stereotype		2	2	14	1	ДС,ТР, РК 10 балів
Thema 4. Verbaler Ausdruck kultureller Differenzen. Nonverbale Kommunikation		2	2	14	1	ДС,ТР, РК 10 балів
Thema 5. Raum und Zeit als Rahmen von Kommunikation.		2	2	15	1	ДС,ТР, РК 10 балів
Thema 6. Wertorientierungen. Verhaltensmuster: Sitten, Normen, Rollen.		2	2	15	2	ДС,ТР, РК 10 балів
Разом за модулем 2	79	8	8	58	5	40 балів
Всього годин/ Балів :	120	12	12	88	8	
Підсумковий контроль/ Види підсумкових робіт						Бал
Підсумковий тест (змістовий модуль 1)						20
Підсумковий тест (змістовий модуль 2)						20
Всього балів за роботу в семестрі						100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання /

індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Оскільки лекційні заняття з курсу проводяться у вигляді дискусій та інформативних тренінгів, самостійна робота здобувачів освіти передбачає самостійне опрацювання матеріалів по темі лекції та пошук аргументів для дискусії.

Семінарські заняття проводяться у формі практичних тренінгів, орієнтованих на здобуття досвіду та підвищення сензитивності до міжкультурної взаємодії. Самостійна робота здобувачів при підготовці до семінарських занять полягає у підготовці презентацій до окремих тем курсу, розв'язуванні кейсів / критичних інцидентів, пошуках та систематизації нових критичних / позитивних інцидентів та проблемних завдань, які можна використовувати для проведення міжкультурних тренінгів.

IV. Політика оцінювання

При поточному оцінюванні знань студентів враховуються: участь у дискусіях під час проведення лекційних та семінарських занять, робота над додатковою літературою, вміння використовувати набуті знання на практиці, вміння аналізувати ситуації міжкультурної взаємодії. Робота студентів під час семінарів оцінюється максимально у 10 балів: $6 \times 10 = 60$ балів, окрім того здобувачі пишуть два підсумкові тести на платформі Moodle, кожен з яких оцінюється 20 балами. Всього за поточне оцінювання здобувачі отримують 100 балів.

Здобувачі освіти, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові заохочувальні бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю курсу. У цьому випадку здобувач інформує викладача про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених студентом отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

- 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й;
- 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць;

– 10 балів – за публікацію статті (статей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б.

Згідно з [ПОРЯДКОМ визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#) студентам можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Для цього потрібно звернутися із заявою на ім'я декана факультету з проханням про визнання результатів навчання, набутих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Згідно встановленого порядку можуть бути визнаними результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю в цілому (але не більше 6 кредитів за навчальний рік), так і його окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачені цим силабусом.

Політика щодо академічної доброчесності. В академічній діяльності керується [Кодексом академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки](#), у якому передбачено самостійну, чесну та відповідальну роботу здобувачів освіти над поставленими завданнями. Відповідальність за дотримання академічної доброчесності покладена як на викладачів, так і на здобувачів освіти, які в разі виявлення порушень академічної доброчесності несуть відповідальність, визначену Кодексом.

Учасники освітнього процесу повинні толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися правил академічної доброчесності, самостійно виконувати навчальні завдання; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань забороняється. У разі виявлення несамотійного виконання практичних завдань, ці завдання зараховані не будуть.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо здобувач освіти був відсутній на занятті з поважної причини (хвороба, участь у конференції, у конкурсах та академічна мобільність), він може здати семінар на платформі Moodle.

Роботи (практичні завдання, індивідуальне самостійне завдання), які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів).

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є залік, який здобувач освіти отримує, виконавши всі передбачені цим силабусом завдання та набравши щонайменше 60

балів. Якщо здобувач освіти набрав менше 60 балів, він може доздати певні види робіт або теми під час перездачі заліку згідно з розкладом залікової сесії.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навчальний посібник. К. : Академія, 2012. 288 с.
2. Рись Л. Ф. Einführung in die kommunikative Linguistik (Вступ до комунікативної лінгвістики) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 192 с.
3. Рись Л. Ф., Пасик Л. А. Форми та методи міжкультурного тренінгового навчання. *Нова філологія. Збірник наукових праць*. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2020. № 80. Том II. С. 175–181.
4. Baur R., Meder G. Interkulturelle Erziehung und Zweisprachigkeit. Baltmannsweiler : Schneider Verlag, 1992.
5. Bolten J. Interkultureller Trainingsbedarf aus der Perspektive der Problemerkahrungen entsandter Führungskräfte. *Götz Klaus (Hg.) Interkulturelles Lernen / Interkulturelles Training. 4. Auflage*. München und Mering : Rainer Hampp Verlag, 2002. S. 61-80.
6. Bolten J. Interkulturelle Trainings neu denken. *Interculture Journal*. 2016. Bd. 15, H. 26. S. 75-88.
7. Bolten J. Interkulturelle Lernprozesse neu gedacht. Goethe-Institut e. V., Redaktion Magazin Sprache Januar 2017. URL : <https://www.goethe.de/de/spr/mag/20906565.html>
8. Broszinski-Schwabe E. Interkulturelle Kommunikation : Missverständnisse - Verständigung. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2011. URL: <https://issuu.com/audio2brain/docs/interkulturelle-kommunikation>
9. Ehlers K.-H. Zur Anrede mit Titeln in Deutschland, Österreich und Tschechien. *Brücken*. NF 12, 2004. S. 85-134.

- 10.Fink G. Interkulturelles Management. New York-Wien, 2001.
- 11.Heringer H. J. Interkulturelle Kommunikation. Grundlagen und Konzepte. Tübingen : Narr Franke Attempto Verlag, 2014. 256 S.
- 12.Hofmann M. Interkulturelle Literaturwissenschaft. Eine Einführung. Paderborn : Wilhelm Fink Verlag, 2006.
- 13.Hofstede G. Lokales Denken, globales Handeln : Kultur, Zusammenarbeit und Management. München, 2001.
- 14.Kaufmann A. Theorie und Praxis des interkulturellen Trainings. URL : <http://www.puceproductions.com/Projekt.pdf>
- 15.Kühn P. Interkulturelle Semantik. Nordhausen : Traugott Bautz, 2006.
- 16.Lüsebrink H.-J. Interkulturelle Kommunikation: Interaktion. Fremdwahrnehmung. Kulturtransfer. Stuttgart. Weimar : J. B. Metzler Verlag, 2008. 213 S.
- 17.Maletzke G. Interkulturelle Kommunikation: Zur Interaktion zwischen Menschen verschiedener Kulturen. Opladen : Westdt. Verl., 1996. 226 S.
- 18.Mast C. Unternehmenskommunikation : Ein Leitfaden. München : UVK Verlag, 2018. 492 S.
- 19.Moser-Ha H. Was heißt Einwanderer zu sein : Zu den psychosozialen Voraussetzungen für das Gelingen der Integration. URL : <http://www.bbpp.de/einwandern.htm>
- 20.Thomas A. Interkulturelle Handlungskompetenz – Schlüsselkompetenz für die moderne Arbeitswelt. *Arbeit*. 2006. Heft 2. Jg. 15. S. 114-125. URL : <https://eldorado.tu-dortmund.de/bitstream/2003/28675/1/thomas.pdf>